

Knižnice: kedysi archivovali vedomosti, dnes učia aj moderným technológiám

Ovládanie hlasom, mobilné aplikácie, 3D tlačiarne alebo drony. Nič nezvyčajné teraz už aj v niektorých knižniciach. Knižnice sa totiž prispôbujú „smart“ dobe. A tá dáva priestor práve inteligentným technológiám.

Už po osemnástykrát podujatie **TLib (Trends in Libr@ries)** zameralo svoju pozornosť, ako hovorí aj jeho názov, na aktuálne trendy v knižniciach. Keďže žijeme dnes v čase rozmachu mobilných aplikácií, internetu vecí, inteligentných domov a podobne, organizátori zo Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici (ŠVK BB) boli rovnako aktuálni a ako ťažiskovú tému seminára zvolili **inteligentné technológie a vzdelávanie v knižničnej praxi**.

„Knižovníkom a informačným špecialistom sme chceli ponúknuť tak teoretické východiská, ale aj praktické skúsenosti knižníc týkajúce sa využívania takzvaných smart technológií v knižniciach, ako aj vzdelávania sa v tejto oblasti, či už na strane samotných zamestnancov knižníc alebo verejnosti,“ upresnila Blanka Snopková, riaditeľka ŠVK BB.

Spomínané skúsenosti ponúkli aj traja zahraniční hostia. Ako je to s využívaním smart technológií vo verejných knižniciach v poľskom Opolskom vojvodstve priblížil Łukasz Brudnik z Vojvodskej verejnej knižnice E. Smołki v Opole. Takzvaným fabrication laboratories – „fablabom“ sa venoval vo svojej prezentácii Jeff Ginger z CU Community Fab Lab z University of Illinois at Urbana-Champaign v USA. Svojho kolegu Brudnika z opolskej knižnice doplnila Agata Bartosiewicz, ktorá sa venovala špecifickej téme cudzinca v cudzojazyčnej knižnici.

Počas dvojdnového odborného programu otvorili viacero zaujímavých tém aj naši slovenskí kolegovia. Rovnako sa napríklad venovali téme fablabov a smart libraries. Norbert Végh zo Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči predstavil mobilnú aplikáciu knižnice SKN □ Corvus, vďaka ktorej sa zrakovo znevýhodneným umožní pohodlnejší prístup k dokumentom. O automatickej transkripcii textov hovoril Dušan Katuščák zo ŠVK BB. A aké špecifické služby ponúka knižnica informatikom, priblížila Henrieta Gábrišová zo Slovenskej informatickej knižnice, Slovenskej technickej knižnice v Bratislave.

TLib (Trends in Libr@ries) organizovala Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici v spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc (SAK), Spolkom slovenských knihovníkov a knižníc (SSKK), Goetheho inštitútom Bratislava, Slovart-G.T.G. spol. s r. o. a Veľvyslanectvom USA na Slovensku.

Redakcia nášho časopisu bola mediálnym partnerom podujatia, preto sme vďaka spolupráci s ŠVK BB získali autentickú spätnú väzbu, ako inteligentné technológie a vzdelávanie v knižniciach vidia priamo knihovníci.

„Inteligentné technológie v knižničnej praxi si predstavujem podobne ako IT domy, jedným systémom zariadim viacero vecí,“ hovorí Michaela Töröková z oddelenia doplňovania a spracovania fondov ŠVK BB. Jej kolegyňa, z Oddelenia výskumu a bibliografie, Veronika Ťažká, vidí inteligentné technológie v knižniciach práve cez mobilné aplikácie. Také, ktoré poskytujú a predovšetkým zjednodušujú čitateľovi prístup, či už do knižničného katalógu alebo k iným dokumentom. A čo „smart“ rešeršér?: *„Z mojej pozície sú to najmä zahraničné databázy so vzdialeným prístupom. Pod smart technológiami však bude každý zamestnanec knižnice, s rôznym zameraním, vnímať niečo iné,“* myslí si Michal Majer z oddelenia výskumu a bibliografie ŠVK BB.

Pri otázke, v čom majú knižnice vzdelávať dnes, sa kolegovia zhodujú na fakte, že je to predovšetkým v oblasti práce so zdrojmi a informáciami. Je dôležité rozlišovať kvalitné od nekvalitného a pracovať s tým, čo má prívlastok relevantné. To práve môže, podľa kolegov, učiť knižnica: *„Knižnica by mala byť miestom, ktoré vzdeláva používateľov v oblasti vyhľadávania a triedenia informácií a viesť ku kritickému mysleniu,“* konkretizuje Ťažká.

Töröková zasa napríklad upriamuje pozornosť pri vzdelávaní v knižniciach aj na prácu s učiteľmi: *„Vyzdvihujem, keď knižnice spolupracujú s pedagógmi. Napríklad pri jazykových hodinách v jazykových študovniach, exkurziách, kurzoch počítačovej gramotnosti, tréningoch mozgu a podobne.“*

Smart alebo ak chceme inteligentné technológie sú dnes dôležitým prvkom rozvoja všetkých oblastí spoločnosti. Neustále sa rozširuje ich dosah a ich ovládanie sa stáva a bude čoraz viac nutnou až prirodzenou zručnosťou. Preto knižnice ako inštitúcie spájané s vedomosťami musia reagovať. Pretože, ako na záver hovorí David Duerden z Veľvyslanectva USA na Slovensku: *„Knižnice vznikli, aby zhromažďovali, archivovali a šírili vedomosti. Robili tak predovšetkým pomocou kníh. V súčasnosti by sa však mali zamerať na zručnosti potrebné pre budúcnosť, rozširovať naše vedomosti, ale aj podporovať kritické myslenie, tímovú prácu a využívanie moderných technológií.“*

XVIII. ročník odborného seminára **TLib (Trends in Libr@ries 2019)** sa konal **20. – 21. mája 2019** v priestoroch **Štátnej vedeckej knižnice v Banskej Bystrici**. Súčasťou podujatia bol aj Knižničný inkubátor – 3. ročník fóra mladých knižnično-informačných špecialistov. Diskutovať sa tentokrát rozhodli o informačnom vzdelávaní resp. vzdelávaní všeobecne vo vzťahu k verejnosti, ale aj o aktivitách mladých knihovníkov určených verejnosti.

Mgr. Eva Vašková

eva.vaskova@cvtisr.sk

(Centrum vedecko-technických informácií SR)